

Jätkusuutlikku arengut toetav ja vastutustundlikku maailmakodanikku kujundav kool

Juhised Eesti UNESCO ühendkoolidele

Juhised on jaotatud viie valdkonna vahel ja neid saab kasutada kooli sise- ja välishindamisel.

1. Visioon ja missioon

Jätkusuutlikkuse ja vastutustundliku maailmakodaniku teemad kajastuvad läbivalt kooli visioonis ja missioonis ning strategiadokumentides. Tasakaalustatud maailmavaade, väärtused ja eetika on nähtaval ka kooli kodukorras ja kirjutamata reeglites.

Kooli missiooniks on kasvatada avatud, keskkonnast ja inimestest hoolivaid ja ühiskondlikult aktiivseid inimesi. Kooli iseloomustavad koostööhimu, paindlikkus, inim- ning looduse õiguste austamine, empaatia, solidaarsus.

2. Õppe- ja kasvatustöö (õpilase areng, õppekava, õppekorraldus ja –meetodid, väärtused ja eetika)

Koolis pööratakse tähelepanu väärtuste ja hoiakute kujundamisele, mis toetavad jätkusuutlikku maailmavaadet ja vastutustundlikuks maailmakodanikuks kasvamist. Koolil on individuaalne lähenemine õpilase väärtuste, omapära ja potentsiaali teadvustamisel ja nendega arvestamisel.

Õppekava kaheksa üldpädevuse arendamiseks jätkusuutlikkuse toetamisel ja vastutustundliku maailmakodaniku kujundamisel tuleks koolil:

- kirjeldada jätkusuutlikkuse toetamise ja vastutustundlikuks maailmakodanikuks kujunemise põhimõtted kooli õppekavas;
- lisada jätkusuutlikkuse toetamise ja vastutustundliku maailmakodaniku kujundamise põhimõtteid ainetundidesse ja tunnivälise sündmuste kavadesse;
- tagada ainetevaheline lõiming jätkusuutliku arengu toetamise ja vastutustundliku maailmakodaniku kujundamise teemasid kaasates. Lõimingut toetab koolisisene kokkulepe õpetajate vahel;
- kasutada erinevaid loovust toetavaid ja mitmekülgseid õppemeetodeid, näiteks kogemus- ja uurimuslikku õpet;
- pakkuda valikkursust „Globaliseeruv maailm”;
- suunata õpilasi tegema loov- ja uurimistöid, mis toetavad jätkusuutlikku maailmavaadet ja vastutustundlikuks maailmakodanikuks kujunemist;
- huvi ja võimaluse korral korraldada koolis teemaatilisi huviringe (kursus/ töötuba);
- luua kontakte koolidega teistest kultuuridest.

Hea oleks, kui koolis tegutseks töörühm või koordinaator, kes toetab koolis jätkusuutliku arengu ja vastutustundliku maailmakodaniku teemadega tegelemist.

3. Koolikeskkond (ressursside juhtimine, jätkusuutlik majandamine, õiglase tarbimine, keskkonnahoid, väärtused ja eetika)

Kool sätestab ise, kuidas keskkonna jätkusuutlikkusele ja globaalsele õiglusele tähelepanu pööratakse, aga tähtis on kooli juhtkonna eeskuju ja juhtroll ning koolipere ühised käitumisnormid.

Igapäevaelus juhindutakse jätkusuutlikkuse põhimõtetest – nt. keskkonnasäästlik paljundamine, projektorid; prügi vähendamine ja sorteerimine; toidu raiskamise vältimine; koolilõuna valmistamine kohalikust, võimaluse piires mahedalt kasvatatud toorainest, elektri ja vee kokkuhoid, jalgsi/jalgrattaga kooli tulemine; taaskasutus; kompostimine, kaaslaste ja nende eripäradega arvestamine jne. Võimalusel kasutab kool kohvikus õiglase kaubanduse tooteid ning püüdleb õiglase kaubanduse sõbra tiitli saamise poole.

4. Eestvedamine ja juhtimine (eestvedamine, strateegiline juhtimine, sisehindamine, personali kaasamine, motiveerimine ja toetamine, personali arendamine ja hindamine)

Kooli juhtimine on läbipaistev ja lapsevanematelt küsitakse regulaarselt tagasisidet. Kool on demokraatlik, toetav, kaasav. Koolis austatakse õpetajate, õpilaste ja lastevanemate algatusi, peetakse kinni kokkulepetest, tunnustatakse õpetajaid, õpilasi ja lapsevanemaid. Sisehindamisel jälgitakse ja hinnatakse jätkusuutliku arengu ja vastutustundliku maailmakodaniku teemasid.

Toetatakse õpetajate teadmiste ja oskuste omandamist jätkusuutliku arengu ja vastutustundliku maailmakodaniku kujundamise teemadel ja nende kahe teema vaheliste seoste tajumist, s.h. ainetevahelise lõimingu ja omavahelise koostöö oskust. Julgustatakse õpetajaid tegelema teemadega, mis võivad olla õppijate jaoks vastuolulised. Võimaldatakse infotehnoloogiliste vahendite eesmärgipärast ja põhjendatud kasutamist õppetöös.

5. Koostöö huvigruppidega (koostöö kavandamine, huvigruppide kaasamine, huvigruppidega koostöö hindamine)

Kool hindab koostööd lapsevanematega, pakkudes lastevanematele koolitusi, ühiseid üritusi ja tegevusi jätkusuutliku arengu ja vastutustundliku maailmakodaniku kujundamise teemadel (nt. teema- ja filmiõhtud). Kohalikku kogukonda kaasatakse kooli õppekavavälistesse tegevustesse.